Leeswijzer: najaarsnota 2026 + begroting 2027-2030

» 6 oktober 2026

Agenda

Leeswijzer najaarsnota

1. Voorinformatie najaarsnota
2. Inhoud najaarsnota 2026

Leeswijzer begroting

1. Voorinformatie begroting
2. Inhoud begroting 2027-2030

Proces technische vragen / raadsvergaderingen

Leeswijzer najaarsnota 2026

coalitieakkoord
Kadernota/ voorjaarsnota
begroting
rapportages
jaarstukken

P&C-cyclus Geertruidenberg

- Kadernota
- Voorjaarsnota (Turap 1)

- Begroting **(verplicht: deadline 15-11)**
- Najaarsnota (Turap 2)

- Slotwijziging (Turap 3)

- Jaarrekening **(verplicht: deadline 15-07)**

Inhoud Najaarsnota 2026

- Inleiding
- Samenvatting
- Programma’s (7 programma’s)
- Algemene uitkering

Inleiding

- Najaarsnota 2026 = 2e tussenrapportage / Turap 2
- **Doel**: de Raad informeren over de voortgang t.o.v. begroting
- Meicirculaire 2026 hierin verwerkt
- Beleidsinhoudelijk + financieel component

Samenvatting

- Belangrijkste afwijkingen toegelicht: bedragen > € 100.000
- Nadere uitwerking in programma’s

Najaarsnota – programma's

7 programma's (let op: gaat naar 3 programma's)

1. Opgave Leefbaarheid
2. Opgave Duurzaamheid
3. Opgave Mens en Zorg
4. Opgave Wonen
5. Opgave Economie en Toerisme
6. Opgave Bestuur en Dienstverlening
7. Opgave Financiën en Organisatie

Ontwikkelingen per programma

Voorbeeld uit voorjaarsnota

Programma 1 Opgave Leefbaarheid

1.1 Ontwikkelingen

1.1.1 Integraal wijkgericht werken

Wij hebben het wijkgericht werken binnen de verschillende domeinen samengevoegd en gaan nu integraal wijkgericht werken. We willen aan de voorkant zaken signaleren, sturen op zelfredzaam zijn en het nemen van eigenaarschap voor actuele vraagstukken. Op wijkniveau word een wijkplan opgesteld waarin een duidelijke visie op de wijk en een meerjarig uitvoeringsprogramma is opgenomen.

Nr.	Resultaten in 2026:	Realisatie voortgang	Realisatie financiën
1	In samenwerking met inwoners en partners starten we met het opstellen van een wijkplan per wijk		
2	Het wijkplan heeft een duidelijke wijkvisie en bevat een meerjarig uitvoeringsplan		
3	In het uitvoeringsplan zijn thema's en actualiteiten opgenomen die onder de aandacht zijn en uitgevoerd worden		
4	Het wijk- en uitvoeringsplan betreft zowel sociale als fysieke aspecten		
5	De wijkregisseur positioneren als spil in de buurt en wijk		

1. t/m 4. wijkplannen: Het wijkplan staat geparkeerd om eerst het beleid wijkgericht werken vast te stellen. Het wijkplan is een van de instrumenten die we willen gaan inzetten om de leefbaarheid te verbeteren , de sociale cohesie te versterken en de mate van eigenaarschap te vergroten. Het wijkplan geeft een duidelijk beeld van de wijk, de gemeenschapskracht, voorzieningen en de actualiteiten. Het wijkplan wordt in een uitvoeringsprogramma vertaald naar concrete acties.

5. wijkregisseur: Door verminderde formatie in 2025 en daarnaast langdurig ziekte is er tijdelijk geen wijkregisseur aanwezig geweest. Vanaf 1 april is er weer een wijkregisseur aanwezig. Zij gaat een sterk netwerk opbouwen met inwoners, partners en verenigingen in de wijk. De wijkregisseur positioneert zich als spil in de wijk, die met een helicopterview het totaaloverzicht in beeld heeft.

Stoplichtmodel:

Rood = het (tijdig) behalen van het resultaat vormt zonder bijsturen een risico

Oranje = uitvoering vraagt aandacht, maar resultaat wordt naar verwachting behaald

Groen = loopt conform planning

Afwijkingen > € 25.000

Omschrijving	2026	V/N	2027	V/N	2028	V/N	2029	V/N
Straatreiniging Naar verwachting zullen de activiteiten die vallen onder deze subsidie in 2026 uitgevoerd worden. Dit is onderdeel van de budgetoverhevelingen 2025.	45.000	N	0	-	0	-	0	-
Straatreiniging In 2025 zijn we gestart met een aantal projecten uit het programmaplan Duurzaamheid op het gebied van circulariteit, namelijk: - Afvalscheiding gemeentewerf en wijkgebouw De Schelf - Afvalscheiding en educatie Dongemond College (samenwerking met de gemeente Drimmelen) - Circulair AmbachtsNetwerk De Meerwaarde (Samenwerking met de gemeente Oosterhout en MidZuid) Voorbereiding van deze projecten en duidelijkheid wat betreft de vergoeding die wij hiervoor zouden ontvangen heeft langer geduurd dan verwacht. Daardoor is er pas laat in het jaar gestart met de projecten. De daadwerkelijke oplevering en bekostiging van de projecten valt in 2026. Het gereserveerde budget wordt bekostigd vanuit de SUP-vergoeding welke wij jaarlijks ontvangen vanuit de verpakkende industrie. Het is lang onduidelijk gebleven of en wanneer wij deze vergoeding zouden ontvangen. Er is besloten om de projecten pas te starten op het moment dat er duidelijkheid was over de te ontvangen vergoeding. Dit was uiteindelijk pas in oktober 2025, met als gevolg dat	40.000	N	10.000	V	10.000	V	10.000	V

Voorbeeld uit voorjaarsnota

Investeringen

3.3 Investeringen

In de volgende tabel zijn de mutaties op de investeringen van programma 3 opgenomen.

Investeringsbudget omschrijving	Begroot	Wijziging	Nieuw begroot	Toelichting - Besluit
25 Right-Oh Hybride veld	792.000	20.000	812.000	We moeten de slottermijn aanleg hybrideveld nog van de aannemer ontvangen. Besluit: Het investeringsbudget '25 Right-Oh Hybride veld' te verhogen met € 20.000.

Voorbeeld uit voorjaarsnota

Mutaties reserves en voorzieningen

3.2 Reserves en voorzieningen

In onderstaande tabellen wordt een resumé van de mutaties van de reserves en voorzieningen weergegeven zoals in deze Turap 2026-1 zijn opgenomen. Een storting in de reserve is een Nadeel voor het exploitatiesaldo. Een onttrekking uit een reserve is een Voordeel. Voor de stortingen en onttrekking uit een voorziening wordt dezelfde codering gebruikt.

De onderstaande tabel is uit het oogpunt van de reserve, een storting in de reserve is een Voordeel voor de reserve. Een onttrekking uit de reserve is een Nadeel voor de reserve.

Pr.	Reserve	2026	V/N	2027	2028	2029
1	Vrije Algemene Reserve, inbreng incidenteel begrotingssaldo 2026-2029 onttrekking ter dekking t.b.v. natuurpark de Donge.	145.000	N			
1	Vrije Algemene Reserve, inbreng incidenteel begrotingssaldo 2026-2029 onttrekking ter dekking t.b.v. projectleider A27.	138.000	N			
3	Vrije Algemene Reserve, inbreng incidenteel begrotingssaldo 2026-2029 dekking voor haalbaarheidsonderzoek scholeneiland.	87.000	N			
7	Vrije Algemene Reserve, mutaties incidenteel begrotingssaldo 2026-2029 ontheemden.	80.000	N			
7	Inbrengen van positief saldo van primitieve begroting 2026.	9.000	V			
1 t/m 7	Vrije Algemene Reserve, inbreng incidenteel begrotingssaldo 2026-2029 onttrekking voor overheveling vanuit jaarrekening 2025.	1.410.000	N			

Pr.	Voorziening	2026	V/N	2027	V/N	2028	V/N	2029	V/N
2	Voorziening afvalstoffenheffing egalisatie lasten afvalverwijdering.	91.000	V	5.500	V	4.600	V	4.600	V
2	Voorziening riolering, salderen van lasten met voorziening.	88.000	V	24.000	V	24.000	V	24.000	V

Voorbeeld uit voorjaarsnota

Recapitulatie afwijkingen programma's

Saldo van de opgavemutaties < 25.000	2026	V/N
Opgave 1 – Leefbaarheid	82.000	N
Opgave 2 – Duurzaamheid	43.000	N
Opgave 3 – Mens en Zorg	98.000	N
Opgave 4 – Wonen	11.000	N
Opgave 5 – Economie en Toerisme	6.000	N
Opgave 6 – Bestuur en Dienstverlening	13.000	N
Opgave 7 – Financiën en Bedrijfsvoering	116.000	N
Totaal Saldo van de opgavemutaties < 25.000	**369.000**	**N**

Totaal Saldo van alle opgavemutaties	2026	V/N
Opgave 1 – Leefbaarheid	581.000	N
Opgave 2 – Duurzaamheid	922.000	N
Opgave 3 – Mens en Zorg	1.098.000	N
Opgave 4 – Wonen	64.000	N
Opgave 5 – Economie en Toerisme	66.000	N

Voorbeeld uit voorjaarsnota

Leeswijzer begroting 2027-2030

Vooraf

- Raadsvoorstel begroting komt op iBabs incl. de begroting in PDF
- Begroting ook te lezen via de Begrotingsapp: https://geertruidenberg.begrotingsapp.nl/
- Indeling begroting = indeling jaarstukken

Begroting

Bestaat uit:

1. Beleidsbegroting (beleid/inhoud)
2. Financiële begroting (cijfers)

Jaarstukken

Bestaan uit:

1. Jaarverslag (beleid/inhoud)
2. Jaarrekening (cijfers)

3 W-vragen

1. Beleidsbegroting
   - **W**at willen we bereiken?
   - **W**at gaan we daarvoor doen?
   - **W**at mag het kosten?

2. Financiële begroting
   - **W**at mag het kosten?
     (Nadere uitwerking)

1. Jaarverslag
   - **W**at hebben we bereikt?
   - **W**at hebben we daarvoor gedaan?
   - **W**at heeft het gekost?

2. Jaarrekening
   - **W**at heeft het gekost?
     (Nadere uitwerking)

Doel begroting

- Autorisatie, kaderstelling en allocatie door de Raad
- Uitvoeringskader voor het College
- Transparantie richting inwoners
- Toetsing door Provincie

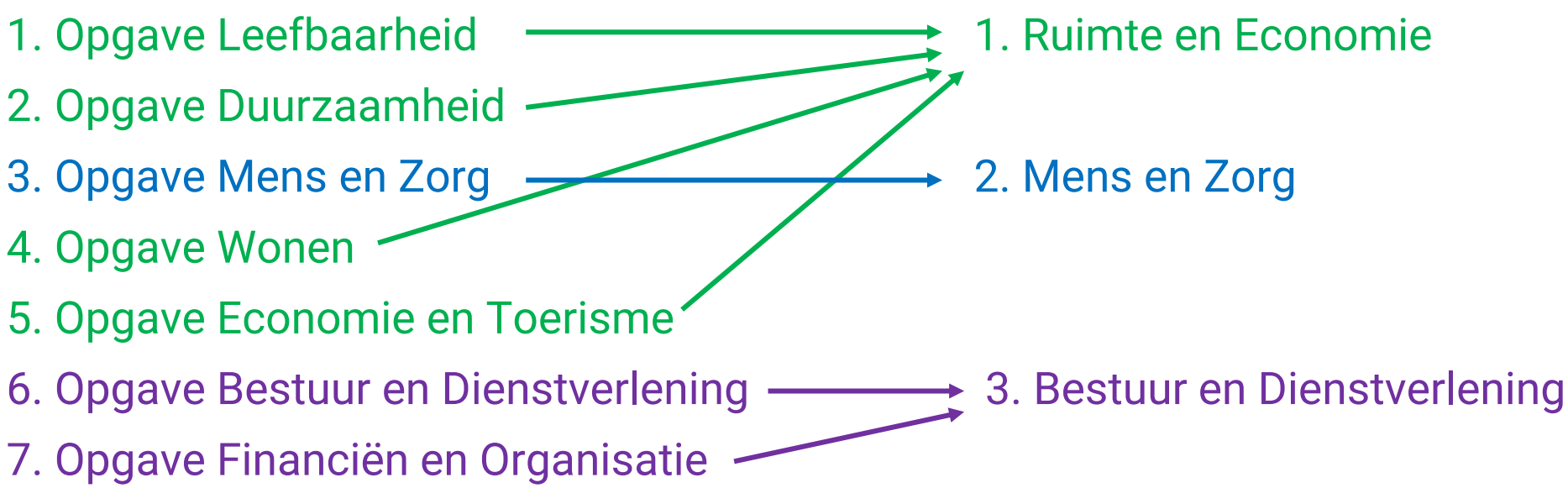
Minimaal op te nemen in begroting

1. Beleidsbegroting
    a. Programmaplan
    b. Paragrafen (specifieke thema's)

2. Financiële begroting
    a. Overzicht baten en lasten
    b. Financiële positie
    c. Bijlagen: bijlage met baten en lasten per taakveld

Bundelen programma's

Voordelen: meer overzicht en betere leesbaarheid, meer samenhangend en op hoofdlijnen kunnen sturen, meer gelijkwaardigheid tussen programma's, meer flexibiliteit in de uitvoering

Inhoud Begroting 2027-2030

- Inleiding / voorwoord
- In één oogopslag (BIO)
- Programma’s (nu 3 programma’s)
- Wettelijke beleidsindicatoren
- Algemene dekkingsmiddelen
- Paragrafen
- Financiële bijlagen

Inleiding / voorwoord

- Ontwikkelingen / prioriteiten
- Hoofdlijnen financieel perspectief
- Structurele begrotingssaldo
- Algemene uitkering

BIO: begroting in één oogopslag

Ontwikkelingen algemene uitkering

- Op korte termijn: financiële stabiliteit
- Op lange termijn: onzekerheid structurele ontwikkeling
- Herziening verdeelmodel: tijdelijk bevroren
- Jeugdzorg: effect van inzet op betere beheersing kosten en duurzame financiering moet de komende jaren blijken

Conclusie: grote financiële onzekerheden, structurele houdbaarheid gemeentefinanciën onder druk

Programma's

Per programma:

- 3 W-vragen beantwoord
- Nadere uitwerking van specifieke activiteiten en thema's
- Nadere uitwerking van lasten en baten
- Toelichting op afwijkingen > € 25.000

Wettelijke beleidsindicatoren

- Verplicht onderdeel
- Welke verplichte indicatoren: regeling beleidsindicatoren vanuit het ministerie
- Eventueel ook ruimte voor eigen indicatoren
- Inzicht via www.waarstaatjegemeente.nl

Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht van alle baten die vrij te besteden zijn (algemene uitkering Rijk, OZB, toeristenbelasting, etc.)

Verder opgenomen lasten m.b.t.:

- Overhead
- Vennootschapsbelasting
- Onvoorzien

Paragrafen

Zowel verplichte paragrafen (A t/m H) als eigen paragrafen (I t/m J):

A. Lokale heffingen
B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
C. Onderhoud kapitaalgoederen
D. Financiering
E. Bedrijfsvoering
F. Verbonden partijen
G. Grondbeleid
H. Openbaarheid
I. Donge oevers
J. Powerport

Financiële bijlagen

- Uitgangspunten meerjarenbegroting (bijv. renteomslag)
- Overzicht begrotingssubsidies (bijv. Theek5, SLOG)
- Lasten en baten per programma per taakveld
- EMU-saldo: overschot of tekort gemeente (effect op NL overheidsschuld)
- Investeringsplan komende jaren
- Verloop reserves en voorzieningen
- Incidentele baten en lasten
- Balans (overzicht bezittingen en schulden)

Proces technische vragen / raadsvergaderingen

Technische vragen najaarsnota 2026 en begroting 2027

- Donderdag 8 oktober najaarsnota 2026 en begroting 2027 in peperflow
- Vanaf donderdag 8 oktober indienen technische vragen Raad
- Deadline indienen technische vragen maandag 19 oktober 2026 9.00 uur met een uitloop naar …..
- Beantwoording technische vragen dinsdag 27 oktober door het College

Raadsvergaderingen najaarsnota 2026 en begroting 2027

- De Raad luistert; dinsdag 27 oktober 2026
- De Raad debatteert’; donderdag 29 oktober 2026
- De Raad besluit; donderdag 12 november 2026

Einde

Zijn er nog vragen?

